נחלות הלכה ג חמנ

:ממו

ן מוספתו איס פינע שן, פסחים נד. ע"ש, ג) [שם תל רבא וע"ש ברש"ין, [שם איתל רבא],

ר) [שם איתא רבא], ה) בדפו"י אחי ועיי' רש"ש,

תורה אור השלם

ו אַלֶּה בְנֵי שֵׂעִיר הַחֹרִי ישְׁבֵי הָאֶרֶץ לוֹטָן וְשׁוֹבֶל

רראשיח לו ר

ָוִצְבְעוֹן וַעֲנָה:

נר מצוה בה א מיי פ״א מהל׳

עשין לו טוש"ע ח"מ סי רעו סעיף א: בו ב מיי שם הלכה ד :טוש"ע שם סעיף ב

מוסף רש"י

. אלה בני שעיר כו' וצבעון אלמא אחי הוו. יאנה. וכתיב אלה בני צבעון (פסחים נד.). שבור מלכא. שמואל קרי ליה רצא שנור מלכא משום דבקי בדינין והלכתא כוותיה בדיני כדין והנכנת כוותים בדיני כדין היולא מפי המלך שמסקיים, ושבור ממלך פרסיים היה בימי רבא (שם).

מוסף תוספות

א. דחיישינן שמא מן הצדוקין הוא או שלא לחזק דברי הצדוקיז. מוס׳ לי"ל. ב. דמ"ט מיקרו בני לי"ל. ב. דמ"ט מיקרו בני בנים לפי שעומדין לו במקום בנים א"כ בת הבן במקום הבן עומדת ואינה יורשת עם הבת. רנינו יונה. יו שת כם הבת לפי יוסג. ג. ומה שאמר לו בכך אתה פוטרני, שגם הם היו מודים שבת הבן יורשת ואפי׳ במקום אחין, אלא דמק"ו דבת הבן קאמרינן דלירת בת. ואם מפני דלירת בת, ואם מפני שהכתוב קרא אותה בני אין זו ראיה, והוא השיב לא תהא תורה שלמה שלנו שמונה אותה כבן בין הבנים כשיחה בטלה שלכם, ועוד שכיון

רבינו נרשום ירושתן: הא כיצד נחלה ממשמשת והולכת עד ראובן. עד בנו של ראובן . חנוך או פלוא ובני פלוא . אליאב ובני אליאב נמואל אליאב ובני אליאב נמואל דתן ואבירם ועכשיו אם מת אבירם בלא יורש יורש אליאב אביו ואם היה מת אליאב יורש נמואל ודתן , אחיו ואם אין שכבר מתו תחזור ירושתו ל) מכח אמם ואם כולן מתו תחזור אביו של מת ואם אין . פלוא תחזור הירושה לבני פלוא או לבתו ואם אין לו בנים לפלוא תחזור לאחי בנים לפלוא תחזוו לאוד פלוא דהיינו חנוך חצרון וכרמי: ומקשי' ולימא עד יעקב. כלומר סמוך ליעקב . לראובז . דתחזור ירושה ומ״ש דקאמר עד ראובן ולא ראובן ממש גמירי דלא למירש: כל האומר תירש הבת. של אב עם בת הבן היכא דליכא בן אפי' נשיא כו': תבנא לדינא. חזרנו כר׳: תבנא קדינא. חזרנו לדינו: מפטפט. מקנתר כנגדו להשיב לו דבור ומה בת בנו הבאה מכח בנו תירשנו וכו': קרא עליו המקרא הזה. כלומר שלא היה רוצה להחזיר להם תשובה אלא מתוך דבריהם

אפילן נשיא שבישראל. שרולה לתקן לפי לורך שעה כעין שמלינו בבני בנימין שהתנו שלא תירש בת הבן עם אחיו אין

שותעין לו תשום לדוקין א: מלמד שבא צבעון על אמו והוליד ממנה ענה. קשה לר"ת דאמאי אהדר ליה מענה דלמא בן הבן הוי כבנו

כי

אבל בת בנו לא תהיה כבנו אלא כבתו (ו) ונראה לר"ת דענה אשה היתה כדמוכחי קראי דכתיב ואלה בני אהליבמה בת ענה בת לבעון אלמא אשה היתה וליכא למימר דענה אחר היה דהא אמר הכא דלבעון הוליד ענה ועוד דמיד אחר קרא דמייתי הכא הוא ענה אשר מצא וגו' כתיב אלה בני ענה דישן ואהליבמה בת ענה והשתא אהדר להו שפיר ר' יוחנן בן זכאי דבת הבן חשובה כבן לירש עם שחר בנים שהן קודמין לבת ב מדקרי ליה יושבי הארץ וכך היא קודמת לבת ומכאן סותר לבסוף ק"ו שלהן ג והא דכתיב הוא ענה בלשון זכר היינו משום שירשה עם ס אחי׳ לבעון כזכר וא״ת והיאך ירשה ס ענה והלא היה לה אח (1) וכתיב ובני לבעון איה וענה וי"ל דמת איה תדע מדלא חשיב בני איה כדחשיב בני ענה ורש"י פירש בפירוש חומש דאהליבמה היתה בת ענה ובת לבעון וכי היכי דאמר הכא שבא לבעון על אמו והוליד ממנה ענה ולכך חשיב ליה (ח) בני שעיר הכי נמי בא ענה על אמו והוליד ממנה אהליבמה ולהכי קרי לה אהליבמה בת ענה בת לבעון:

הא כיצד ינחלה ממשמשת והולכת עד ראובן ולימא עד יעקב אמר אביי גמירי דלא כלה שבמא אמר רב הונא אמר רב יכל האומר תירש בת עם בת הבן אפילו נשיא שבישראל אין שומעין לו שאינן אלא מעשה צדוקין דתניא בארבעה ועשרים במבת תבנא לדיננא שהיו צדוקין אומרין תירש הבת עם בת הבן נמפל להן רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שומים מנין זה לכם ולא היה אדם שהחזירו דבר חוץ מזקן אחד שהיה מפמפמ כנגדו ואומר 6ומה בת בנו הבאה מכח בנו תירשנו בתו הבאה מכחו לא כל שכן קרא עליו את המקרא הזה יאלה בני שעיר החורי יושבי הארץ לומן ושובל וצבעון וענה וכתיב 20 אלה בני צבעון ואיה וענה אלא מלמד שבא צבעון על אמו והוליד ענה ודלמא תרי ענה הוו אמר ירבה אמינא מלתא דלא אמרה שבור מלכא ומנו 🕫 שמואל איכא דאמרי אמר רב פפא אמינא מלתא דלא אמרה שבור מלכא ומנו יירבה אמר קרא הוא ענה הוא ענה דמעיקרא אמר ליה רבי בכך אתה פומרני אמר לו שומה

ולא

אח ולא אחות ולא בן אחות ולא בני בניהן עד עולם ולא אבי האב ולא אחי האב ולא בני אחי האב ולא אחות האב ולא בני אחות האב מחזרין למטה ולמעלה על קרובי אבותיו עד ראובן ולא יתנוה לקרובי האם שבודקין אחר (אחי) אבי אבי אביו ואם אין אבי אבי אביו לא הוא ולא בניו ולא בני בניו בודקין אחר אחי אבי אבי אביו או הוא או יולאי יריכו דהיינו דוד אבי אביו או בני דוד אבי אביו אבל האבות לעולם קודמין לאחי האבות כדאמרינן לקמן אבי האב ואחי האב כגון אברהם וישמעאל בנכסי עשו דאברהם קודם וכן יהא הולך ובודק עד ראובן דאבי אבי אבי אב תחלה או הוא או בניו ואם אינו יבדוק אחרי כן באחין דהיינו אחי אבי אבי (ג) האב או הוא או בניו ואם אין יבדוק באחותו או בבניה דהיינו אחות אבי אבי ואח אינו עולה עוד למעלה דור אחד ויבדוק תחלה באבות ואח"כ באחיהם ואחר כך באחיותיהם וכן לעולם עד ראובן כגון ובני ראובן חנוך ופלוא ובני פלוא אליאב ובני אליאב נמואל ודתן מת בנו של נמואל בלא זרע

הא כילד. כלומר (כ) ודאי כי היכי דאמרינן עיין עליו למטה הכי

נמי אמרינן עיין עליו למעלה שאם כלה זרעו לגמרי העבירנה

ליורשי האב למעלה הא כילד אתה מולא בכל מקום עיין עליו:

נחלה ממשמשת והולכת עד רחובן. שחם חין לו חב ולח חח ולח בן

בראשית דו כ 1 וְאַלֶּה בְנֵי צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא עֲנָה אֲשֶׁר מְצָא את הימם במדבר ברעתו החמרים . . . . רראשיח לו רד הגהות הב"ח (א) גם' ומנו שמואל. נ"ב ע"י בסוף מסכת ב"מ: (ב) רשב"ם ד"ה הא כילד כלומר כי היכי כל"ל ומיבת ודאי נמחק: (ג) ד"ה נחלה וכו' אח"כ באחיו דהיינו אחי אבי אבי האב וכו׳ אחום מני מפי אבי המכ וכרי מחות אבי אבי אבי אביו וכוי בני נמואל יורשין אותו ואם אין לו אחים או בני אחים או בנות אחים נותנים לאחותו או לבני אחותו לאליאב אבי אביו של מת (או לאחי אליאב וכו' וחלרון וכרמי) מא"מ ונ"ב ס"א והוא נמואל יורשו ואם אין נמואל קיים אחיו בניו של נמואל דהיינו בני נמואל יורשין אותו ואם אין לו אחים ונחתם את נחלתו לאחי אביו דהיינו דתן דודו או הוא או בניו כלה דתן נותנין לאליאב אבי אביו של מת או לאחי אליאב או לאחות אליאב להם ולבניהם ולבני בניהם מת אליאב בלא אחים ובני אחים חוזרין אצל פלוא ואם מת נותנין לחנוך וחצרון וכרמי או לבניהם דהוו להו בני אחי אבי אבי אביו של מת ובענין זה אי אפשר שלא ימצא אחד בשבט הראוי לנחלה שאין השבט כלה לגמרי. כללא דמילתא אבי המת קודם לאחי המת וכן אבי אבי המת קודם לאחי אבי המת אבל אחי המת קודם לאבי אבי המת וכן אחי אבי המת קודם לאבי אביו של מת כדאמרינן לקמן [קטו:] גבי בעיות דרמי בר חמא יים:

ל (מי) עמיינו זכייב טיים והום קר ואם אין אליאב תנין לבניו של אליאב דהיינו אחי אביו של מת מת אליאב בלא בנים ובני בנים חוזרים אצל פלוא ואם מת נותנים לראובן ואם אין ראובן לתאובן ואם אין ראובן נותנים לחנוך חלרון וכרמי כו': (ד) בא"ד דרמי כר כר: (ד) ...
מח ובן הלכה הפ"ד.
(ה) ד"ה אלא לפעון בא וכו'
א"כ לא לכתביה גבי לפעון.
נ"ב כלומר אמאי כתביה לענה
ה"ב כלומר אמאי כתביה לענה בניו של לבעון וכך מפורש בתום' פרק מקום שנהגו בדף נד: (ו) תום' ד"ה כונתו דריב"ז השיב ללדוקי גם מתחלה על פי האמת דענה אשה היתה דמעתה בנה עופט היתה דמעתה מיפרך ק"ו שלכם והלדוקי לא הבין וסבר דענה זכר מיפון קי שנכם הספוק לא הבין וסבר דענה זכר היה כפשוטו של מקרא ולכן א"ל רבי בכך אתה פוטרני גם אנחנו מודים דבן הבן [יורש זקנו וריב"ז השיב לו] האמת ואמר לו לא תהא מורה תשובתי שיחה בטילה כמו שהבנת [אלא אני] השבתיך דענה אשה היתה בת בנו של שעיר כדמוכח מבת ענה שני שפיר כדומוכח ווכח עם בת לבעון והיתה יורשת עם יושבי הארן דהשתא מיפרך ק"ו שלכם דתה לבת בנו כו' וו״ם ר״ת ומכאן סותר לבסוף ק"ו שלהן דזה היה בדעתו כשהשיב לו מתחלה ולפי פי׳ לדחותך בקש כמון שפרשב"ם דלא דחה אותו בהש כל עיהר ואי לאו פר"ת הייתי מפרש על פי דרכו [דלא מיפרך] ק"ו שלהם וא"ל דענה אשה היתה אלא לאחר שהנדוקי

ולימה עד יעקב. שאם מת ראובן הוא וכל זרעו חוזרין אלל יעקב ואם אין יעקב שמעון ולוי יורשין את הראוי לראובן אחיהם דהוו להו אחי אבי אבי אב אביו: אמר אביי. אם כן נמלא שבט אחד כלה מישראל וגמירי דלא כלה שבטא. וראיה לדבר במלאכי (ג) כי אני ה׳ לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם בפר"ח. ראובן דנקט לאו דוקא אלא מפני שהוא שבט ראשון נקטו: **אמר רב הוגא אמר רב כל.** דיין האומר ופוסק דין שתירש הבת של מת עם בת הבן של מת מקל וחומר דלקמן אפילו הוה הדיין נשיא בישראל שהכל נמנין עמו לדון כמותו אין שומעין לו מפני שדין זה מעשה לדוקין הוא כדמפרש לקמן ולחזק את הדבר אמר כן כעין דאמרינן (מנחות ד' לב.) אם יבא אליהו ויאמר אין שומעין לו. ויש מפרשין שכיב מרע שמלוה תירש הבת בנכסיי עם בת בני ואליבא דר׳ יוחנן בן ברוקה דאמר לקמן בפירקין [דף קל.] אם אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין הכא אין שומעין לו משום דדמי דמכח ירושה בלא נואה היא באה לירש עם בת הבן כדברי לדוקין הלכך אמור רבנן דאין שומעין לו ולאו מילחא היא דבלאו מעשה לדוקין נמי אין שומעין דמתנה על מה שכחוב בתורה שהרי הבת אינה ראוים לירש כלל עם בת הבן דאפילו ר' יוחנן בן ברוקה לא אמר אלא בבן בין הבנים או בת בין הבנות דבלאו הכי הוה ראוי לירש קצת הלכך ראוי גם לירש לו את הכל אבל בת בין הבנים והוא הדין לבת אצל בת הבן אין בדבריו כלום והכי אמרינן לקמן בפירקין _[שס]: **כדפניא**. במגילת תענית דקחשיב אילין יומיא דלא להתענאה בהון ומיירי בטבת וקתני בעשרים וארבעה בו תבנא לדיננא שבנו למשפטנו הראשון שהודו לנו הלדוקין: עם בס הכן. ומיהו עם בן הבן מודו דלא תירות. לדוק ובייחום חלמידי אנטיגנום איש סוכו היו והיו שונין לתלמידיהן מה שקיבלו מאנטיגנוס אל תהיו כעבדים המשמשין כו' [אבות פ״א מ״ג] וטעו התלמידים בכך שהיו סבורים דהכי קאמר עבדו למקום ואל תקבלו שכר ואמרו כמו שאין בו ממש בדבר זה כן כל דברי חכמים וטעו ופקרו בדברי חכמים ונקראו לדוקין על שם לדוק ובייתוסין על שם בייתום באבות דרבי נתן (פ"ה ה"ב): **קרא עליו מקרא**. שאנו למידין ממנו שעלה בנו של לבעון היה וקרא ליה בן שעיר וקאמר נמי יושבי הארץ כלומר שענה ירש ארץ שעיר אבי אביו ונמצא שבני בנים יורשין נחלת האב כבנים עצמן והוא הדין לבת בנו והלכך לא תירש הבת עם בת הבן כי היכי דאינה יורשת עם הבן: **וכחיב ואלה בני לבטון ואיה וענה וגו'**. אלמא בנו היה ולעיל קרי ליה אחיו: אלא לבטון בא על אמו והוליד ממנה ענה. נמלא שהוא אחיו ובנו ואין לומר דבנו של לבעון היה והאי דקרי ליה בן שעיר לא משום שהיה אחיו של לבעון אלא לאשמועינן דבני בנים הרי הן כבנים א"כ לא לכתביה גבי לבעון (ם) אלא מדקאמר לבעון וענה אחים היו ומיהו מדכתיב יושבי הארץ שמעינן מהכא דבני בנים הרי הן כבנים לנחלה: אמר רבה אמינא כו' ומנו שמואל. ולפי שהלכה כמותו בדינים [בכורות מנו:] קרי ליה הכי והוא שם של מלך פרס: איכא דאמרי אמר

רב פפא כו'. רבה נמי קרי שבור מלכא משום דהלכתא נמי כווחיה לבד משדה ענין ומחלה [עי׳ גיטין עד:] דהלכתא כרב יוסף (לעיל דף קיד:): בכך

אסה פוטרני. בחמיה הלא גם אני מודה לך דבן הבן יורש את זקנו ואפילו במקום בת אבל בת הבן והואן דאמרינן שחירש הבת עמה:

רצה לנצחן שהן מודין שממזר אינו יורש את אביו אע"פ שבא מכחו: וצבעון וענה. אלמא דאחי הוו והדר כתיב אלה בני צבעון ואיה וענה התולים דענה בן צבעון היה אלא מלפד שבא צבעון על אמו והוליד ממנה ענה דאחיו ובנו הוה ומדבריהן החזורר להן תשובה דממזר אינו יורש אע"פ שבא מכחו בת האב נמי אע"פ שבאה מכחו אינה יורשת במקום בת הבן ואמר לו אותו זקן רבי בכך פוטרני ומדחני שלא תירש בת האב עם בן הבת. אמר לו שוטה בדין הוא שאפטרך בכך

א"ל רפי בכך אתה פוטרני ואבל מתחלה היה סטורן דענה זכר היה וקרא דבת ענה בת לבעון אינה ראיה דיש לפרש דענה כא ועל אמו אלא דלאחר שא"ל בכך אתה פוטרנין או השיב לו ריב"ז לא תהא חורה שלימה כוי פי איני לריך לדחותך בקש: (1) בא"ד דבתיב ובני לבעון וכוי שבא לבעון על אמו. נ"ב פיי אשת שעיר: (1) בא"ד חשיב ליה בבני שעיר הכי נמי בא ענה על אמו. נ"ב פיי אשת לבעון שהיא אשת אביו ואמו לאו דוקא:

א) אינו מובן ואולי דל"ל דתחזור הירושה לאחיותיהם ואם כולו מתו וכו׳.